LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Toki pölyttäjät hyötyvät kukkivista lupiineista, mutta harvassa ovat muut hyönteiset, jotka pystyvät lupiinia hyödyntämään. **VANHEMPI TUTKIJA ILPO MANNERKOSKI, SYKE**

Teiden pientareista tullut turvapaikka uhanalaisille kasveille

Asiantuntijat suosittelevat, että teiden pientareita ei niitettäisi kuin kerran kesässä. Niittoajan pitäisi olla mahdollisimman myöhäinen. Lupiinit saa huoletta panna nurin, sillä ne eivät juuri monimuotoisuutta paranna.

JAANA KANKAANPÄÄ

Suomen luonnonsuojeluliitto ja Suomen ympäristökeskus järjestivät keskiviikkona Hollolassa tilaisuuden, jossa tutustuttiin Hollolan kirkkotien pientareiden monipuoliseen kasvistoon. Professori Pertti Uotila (keskellä) kirjasi kasvihavaintoja muistiin.

HOLLOLA (MT)
Teiden varsia ei pidä turhaan niittää, eikä varsinkaan liian aikaisin. Pientaret ovat erinomainen kasvuympäristö sekä lukuisille luonnonkukille että niitä tarvitseville hyönteislajeille.

Mitä myöhemmin teiden varsia niitetään, sitä parempi luonnonkukille. Niistä yhä useampi on maaseudun elinkeinojen muutoksen vuoksi käynyt harvinaiseksi tai uhanalaiseksi.

Usein pientaret niitetään rutiininomaisesti, kasvillisuudesta piittaamatta kesken parhaan kukintakauden.

Asennemuutos on tapahtumassa, tosin hitaasti, toteaa tiedottaja **Riku Lumiaro** Suomen ympäristökeskuksesta (Syke).

”Viime vuosina pientareiden merkitys on alettu ymmärtää yhä paremmin. Tiehallinnossa niittojen siirtämiseen loppukesäksi on alettu suhtautua myönteisesti, varsinkin arvokkaiden luontokohteiden osalta.”

Tällä hetkellä teiden hoitoa kilpailutettaessa urakkasopimuksiin ei tosin vielä kirjata niittoajankohdaksi loppukesää.

Lumiaro uskoo, että tulevaisuudessa näin tehdään.

Keski-Euroopassa niittokulttuuri muuttunut

Viranomaiset pitävät liikenneturvallisuuden vuoksi usein välttämättömänä, että pientaret niitetään ensimmäisen kerran jo alkukesällä.

”Keski-Euroopassa on yleistynyt sellainen käytäntö, että alkukesällä niitetään vain metrin tai puolentoista levyinen kaistale. Tarpeen vaatiessa myöhemmin kesällä kukinnan päätyttyä niitetään koko pientar”, Lumiaro kertoo.

Samaa käytäntöä hän suosittelee myös Suomeen, jos alkukesän niitto katsotaan jossain kohteessa tarpeelliseksi.

Erityisen vahingollista tienvarsiympäristöjen monimuotoisuudelle on nykypäivän tapa levittää teiden rakentamisen yhteydessä pientarelle mehevää ja ravinteikasta multaa.

Mehevä multa nimittäin pitää varmasti huolen siitä, että kasviston ja hyönteistön monimuotoisuus menetetään, korostaa professori **Pertti Uotila** Helsingin yliopiston Luonnontieteellisestä keskusmuseosta.

”Meillä alkaa olla samanlaisia, lajistoltaan köyhiä nurmikoita joka paikassa.”

Myös hyönteiset viihtyvät pientareilla

Kasvien lisäksi pientaret ovat tärkeä elinympäristö myös lukuisille hyönteislajeille, toteaa vanhempi tutkija **Ilpo Mannerkoski** Sykestä.

”Aikainen niitto on hyönteisille erittäin huono asia. Lentävien hyönteisten lisäksi pientareiden luonnonkukkia tarvitsevat hyönteisten toukat, jotka käyttävät niitä kesä–heinäkuussa ravinnokseen.”

Mannerkosken mukaan maatalouden muutoksen myötä teiden varsista on tullut uhanalaisille kasveille ja hyönteisille erittäin tärkeitä elinympäristöjä.

”Tienvarsien etuna on sekin, että pitkät ja suorat tiet ovat eliölajeille hyviä leviämisreittejä.”

Sen sijaan sen harhakäsityksen hän kumoaa, että yhä laajemmalle leviävä lupiini olisi hyvä kasvi hyönteisille.

”Toki pölyttäjät hyötyvät kukkivista lupiineista, mutta harvassa ovat muut hyönteiset, jotka pystyvät lupiinia hyödyntämään. Tavalliset kotimaiset luonnonkukat ovat hyönteisille paljon tärkeämpiä.”

JUHANI REKU

Kissankäpälä on kärsinyt perinteisten kasvuympäristöjen vähenemisestä, mutta teiden varsilla se viihtyisi.

Kesäkuussa jälleen päivä luonnonkukille

Suomessa vietetään muiden Pohjoismaiden tapaan luonnonkukkien päivää 17. kesäkuuta.

Tämän vuoden teemakasvi on luhtalemmikki, kertoo suojelukoordinaattori **Hannele Ahponen** Suomen luonnonsuojeluliitosta.

Päivä on kesäkuun toinen sunnuntai. Silloin ihmiset voivat osallistua eri puolilla maata järjestettäville kesäkukkaretkille.

Retkiä järjestetään yhteensä 103. Ne ovat kaikille avoimia ja ilmaisia.

Luonnonkukkien päivän perinne on alkanut Tanskasta. Suomessa se järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2003.

JUHANI REKU

Lisätietoa kesäkukkaretkistä ja kaikkien retkien aikataulu www.sll.fi/luonnonkukat

VAHINGOLLISET VIERASLAJIT

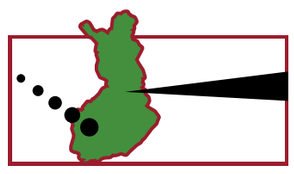

Tavallinen kansalainenkin voi pelastaa pientareiden kukat

HOLLOLA (MT)
Helinä Rehn Salpausselän luonnonystävistä on ollut aktiivisesti yhteydessä tiehallintoon, jotta tienvarsia ei Hollolassa niitettäisi liian varhain.

”Hollolan kirkkotien varressa kasvaa ihania ketokukkia, mutta joka vuosi ne niitettiin liian aikaisin. Otin yhteyttä tiehallintoon, jossa suhtauduttiin myöhäisempään niittoon suopeasti.”

Vuodesta 2006 lähtien pientaret on niitetty vasta elokuun puolessa välissä. Silloin luonnonkukat ovat ehtineet tehdä siemenensä ja lakastua.

”Vain yhtenä vuonna myöhäinen niitto ei onnistunut. Tuolloin elykeskukset oli juuri perustettu, joten ilmeisesti uudessa virastossa oli tullut tietokatkos”, Rehn pohtii.

Kirkkotien varsi on rakennettu soraharjulle, joten pientareet ovat luonnostaan varsin niukkaravinteista. Rehnin mukaan ne ovat upeimmillaan heinäkuussa, jolloin kukassa ovat kultapiiskut ja kellokukat.

Paraikaa kukkivat kissankäpälät.

Miten tavallinen kylätien varren asukas sitten voi pelastaa kotitiensä piennarkasvit?

Tiedottaja **Riku Lumiaro** Suomen ympäristökeskuksesta neuvoo ottamaan yhteyttä paikalliseen elykeskukseen. Elykeskukset vastaavat teiden hoidon järjestämisestä.

JUHANI REKU

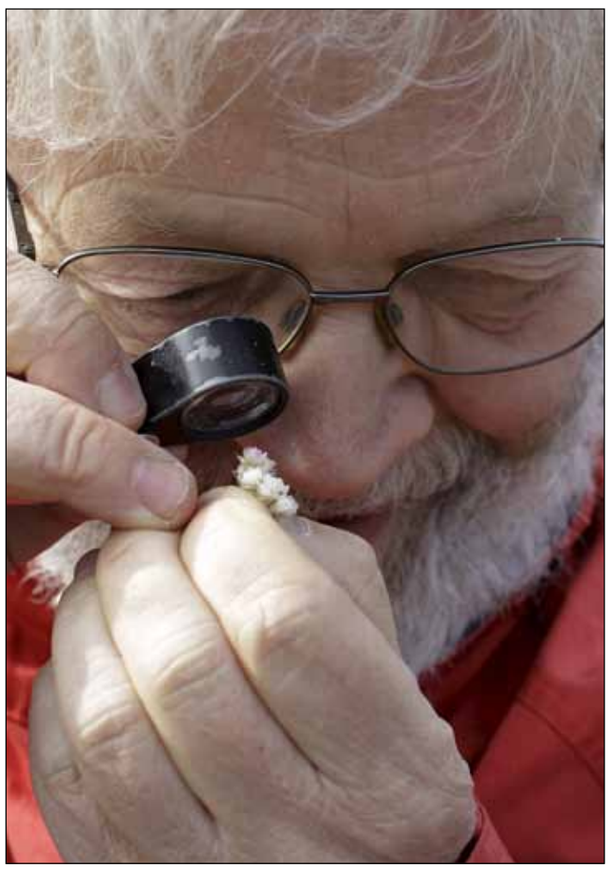

Professori Pertti Uotila Helsingin yliopistosta tutkii luupilla kissankäpälää.

Kuha ja siika halpenivat 2011

Suomalaisille ammattikalastajille maksettiin viime vuonna kuhasta ja siiasta aiempia vuosia vähemmän. Muiden kalalajien hinnat nousivat.

Kuhan hinta nousi lähes koko 2000-luvun. Vuonna 2011 kuhakilosta maksettiin enää alle viisi euroa, kun hinta vuotta aiemmin oi 5,34 euroa, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (Rktl) hintaseuranta paljastaa.

Luonnosta pyydetystä siiasta maksettiin keskimäärin 4,46 euroa kilolta, vuotta aiemmin pari senttiä enemmän. Yli 800 gramman siian kilohinta oli 5,93 euroa, alle varttikiloisten 3,18 euroa kilolta.

Kasvatetun siian kilohinta oli viime vuonna 8,47 euroa kilolta, vuotta aiemmin lähes yhdeksän euroa.

Ammattikalastajien yleisimmän saaliskalan silakan hinta oli viime vuonna 24 senttiä kilolta, kun silakka meni elintarvikkeeksi. Rehusilakasta kalastaja sai 16 senttiä kilolta.

Kallista vai halpaa kuhaa?

Elintarvikesilakan kilohinta nousi neljä ja rehusilakan hinta viisi senttiä edellisvuodesta. Valtaosa elintarvikesilakasta vietiin ulkomaille.

Kilohailin kilohinta oli 17 senttiä, missä oli korotusta edellisvuoteen viisi senttiä.

Luonnossa pyydetystä peratusta lohesta kalastaja sai viime vuonna 5,38 euroa kilolta. Kirjolohen kilohinta oli perattuna tasan neljä euroa, taimenen 5,25 euroa.

Merialueen muikusta kalastaja sai 2,36 euroa kilolta, sisävesiltä pyydetystä kahdeksan senttiä enemmän. Järvimuikun kilohinta kallistui vuodessa lähes 50 senttiä.

Ahvenkilosta maksettiin 1,78 euroa, hauesta 1,42 euroa.

Made oli viime vuonna lähes kuhan hintainen kala, madekilosta kalastaja sai 4,76 euroa. Lahnakilo maksoi 52 senttiä.

Kalastettujen lajien hintatiedot Rktl on kerännyt rannikon kalatukuilta. Viljellyn kirjolohen ja siian tiedot on saanut kalanviljelijöiltä. Hinnat eivät sisällä 13 prosentin arvonlisäveroa.

REIJO VESTERINEN

Koivun kukinnan huippu Oulussa

Koivun kukinnan huippu on noussut jo Oulun korkeudelle. Pahimmat siitepölyarvot mitataan nyt kuitenkin Vaasa–Kuopio-akselilla.

Etelä-Lappia myöten siitepölymäärät ovat runsaita. Eteläsäkin siitepölyä on yhä kosolti, vaikka kukinta on päättynyt ja määrät taittuneet alaspäin.

Ilmatieteen laitos ennustaa viikonlopuksi koko maahan sadetta, mikä tuo allergikoille helpotuksen.

Sade ei silti puhdista ympäristöä lopullisesti etelässäkään, koska ilman kuivuessa maastossa on yhä siitepölyä.

Koivun siitepöly on kevyttä, vaikkakin tuhkaa painavampaa. Siitepöly nousee satoja metrejä ylöspäin ja voi vaeltaa huikeita matkoja.

STT

HAE OMASI!
NYT LEHTI-PISTEISSÄ

LEHTI METSÄSTÄ.

Tai tilaa Aarre-lehti 6 kk vain 27,90 (5 lehteä) kestotilauksena 1. jakso (norm. ~~39,90~~)

Tilaa lähettämällä tekstiviesti: AR AM2025 sekä nimesi ja osoitteesi numeroon 16124. **Tai tee tilaus netissä:** www.aarrelehti.fi/tilaa

Normaali tekstiviestin hinta. Palvelu toimii Soneran, Elisan, dna:n ja Saunalahden liittymillä. Tarjous voimassa 15.6.2012 asti kotimaassa. Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua. Nimi- ja yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa henkilötietolain mukaisesti.